

1. Sarunas, sarunas

1.1. Vēlies, vēlies! Ko lai vēlos?

1. uzdevums.

1.1. Izvēlies pareizo darbības vārda formu! Iespējami varianti.

1. Es atceros, ka bērnībā *vēlējos / vēlos / vēlēšos* kļūt par zobārsti.
2. Vai tu zini, par ko tu tagad *vēlējies / vēlies / vēlēšies* kļūt?
3. Kad mana māsa vēl bija maza, viņa *vēlējās / vēlas / vēlēšies* kļūt par dziedātāju.
4. Trešdien mēs *vēlējamies / vēlamies / vēlēsimies* pagulēt ilgāk.
5. Vakar jūs *vēlējāties / vēlaties / vēlēšities* kopā noskatīties piedzīvojumu filmu.
6. Mēs paļaujamies, ka mūsu klases zēni rīt *vēlējās / vēlas / vēlēšies* pastāstīt par saviem sapņiem.

1.2. Ar ko atšķiras vārdi *vēlēt* un *vēlēties*? Iesaisti katru vārdu savā teikumā, lai atklātu to nozīmes atšķirību!

1.3. Ieraksti iederīgo vārdu un turpini teikumu!

novēlu, vēlēties, vēlos

1. Katru gadu septembrī es _____ labi mācīties, jo _____.
2. Saviem klasesbiedriem es _____ īstenot savus sapņus, tāpēc ka _____.
3. Ir svarīgi _____ kaut ko sasniegt, tādēļ ka _____.

- 1.4. Uzraksti dialogu starp vienaudžiem par nākotnes vēlmēm un mērķiem! Dialogā iekļauj vismaz trīs jautājumus un trīs atbildes! Jautājumiem un atbildēm izmanto vismaz četrus dotos vārdus!**

vēlies, novēlu, ievēlējos, vēlējos, nevēlos, sapņoju

2. uzdevums.

- 2.1. Tekstā ir saglabājušies tikai lietvārdi. Veidojiet teikumus ar dotajiem lietvārdiem un papildiniet ar citu vārdšķiru vārdiem!**

1. teikums – *zivtiņas, Laura, sirds*

2. teikums – *zelts, zivtiņa*

3. teikums – *Laura, reizes*

4. teikums – *desa*

5. teikums – *mamma, desa, deguns*

6. teikums – *tētis, desa*

7. teikums – *vēlēšanās*

8. teikums – *Laura, vēlēšanās*

9. teikums – *Laura, Latvija, mājas*

2.2. Klausies skolotāja lasīto tekstu un komentē savu veikumu, izvēloties vienu no iesāktajiem teikumiem!

- Man bija ļoti līdzīgs teksts, jo es arī rakstīju par

- Mans teksts ļoti atšķīrās, tāpēc ka es nepieminēju

3. uzdevums.

3.1. Ieraksti iederīgo darbības vārdu atbilstošā formā!

mācīties, pamācīt, pamācīties, pārmācīt, iemācīt, iemācīties

1. Katram pieaugušajam šķiet svarīgi _____
pusaudzi – kā ir pareizi, kā rīkoties, kā uzvesties.

2. Vai tu _____ tā, lai mammai nav kauns par tavām sekmēm?

3. Mēs drīz vien _____ dzejoli no galvas.
4. Neļaušu sev darīt pāri, beidzot _____ tos neliešus!
5. Kurš jums šīs muļķības _____?
6. Mēs nedaudz _____ un tad gājām pastaigāties.

3.2. Ieraksti iederīgo darbības vārdu atbilstošā formā!

klausīties, paklausīties, saklausīt, ieklausīties, pārklusīties, nenoklausīties

1. Vai tu vienmēr _____, kad runāju?
2. Vai mēs varam kaut nedaudz _____ šo mūziku?
3. Runā skaļāk, es nevaru _____, ko tu saki.
4. Jana šobrīd _____ mūziku.
5. Viņi ir pieklājīgi un nekad _____ citu sarunas.
6. Tu teici tā, vai es _____?

4. uzdevums.

Aizpildi tabulu, norādot, vai apgalvojums ir pareizs vai nepareizs! Ja tas ir pareizs, mini piemēru, savukārt, ja nepareizs, – uzraksti labojumu!

Nr.	Apgalvojums	Pareizs	Nepareizs	Piemērs vai labojums
1.	Darbības vārda pamatforma ir nenoteiksme.			
2.	Darbības vārdu var lietot gan vienskaitlī, gan daudzskaitlī.			
3.	Darbības vārdu lieto tikai tagadnē.			
4.	Visus darbības vārdus grupē trīs grupās jeb konjugācijās.			
5.	Ir tādi darbības vārdi, kas nepieder ne pie vienas konjugācijas.			
6.	Darbības vārdiem ir divas personas.			
7.	Darbības vārdu var darināt ar piedēkli, piedēkli un galotni.			

**Kurš apgalvojums / piemērs vai labojums tev sagādāja grūtības?
Vai meklēji informāciju uzziņu līdzekļos? Kādos?**

5. uzdevums.

5.1. Burtu režģī horizontālā un vertikālā virzienā atrodi desmit darbības vārdus! Tiešos darbības vārdus iekrāso zilā, bet atgriezeniskos – zaļā krāsā!

P	A	S	M	I	E	T	I	E	S	F	K	U
R	O	R	T	K	P	P	K	O	D	U	U	A
N	A	A	I	I	Z	S	M	I	E	T	B	T
O	T	R	U	R	T	P	K	S	F	R	N	P
K	E	E	O	P	A	Ē	S	T	T	E	N	Ū
L	Z	U	N	B	I	L	L	J	C	N	B	S
A	R	Z	O	K	G	Ē	E	E	E	Ē	C	T
U	R	S	V	Z	G	T	S	D	N	T	H	I
S	T	U	Ē	O	C	R	S	M	S	C	Z	E
Ī	S	S	R	R	U	T	F	D	T	R	Z	S
T	C	A	T	S	A	U	K	T	I	E	S	H
I	V	C	Ē	E	J	T	G	M	E	T	J	O
E	J	U	T	K	H	U	T	F	S	A	G	N
S	H	T	B	B	O	O	O	M	A	R	C	V

5.2. No 5.1. uzdevuma izvēlies divus tiešos un divus atgriezeniskos darbības vārdus un iesaisti tos teikumos! Pievērs uzmanību darbības vārdu formu lietojumam!

6. uzdevums.

6.1. Ieraksti tabulā trūkstošo informāciju un atbilstoši sagrupē dotos darbības vārdus!

iet, vēlēties, rast, sveicināties, doties, sēdēt, sūtīt, smiet, gribēt, zīmēt, brīdināt, lūgt, sapņot, sniegt, būt, pirkt, draudzēties, vienot, braukt

_____ darbības vārdi	_____ konjugācija	_____ konjugācija	_____ konjugācija
Darbības vārdi, kuri nepieder ne pie vienas no konjugācijām.	Darbības vārdi, kuriem nenoteiksmē nav piedēkļu.	Darbības vārdi, kuriem nenoteiksmē ir piedēklis vai vairāki. Sakrīt vienskaitļa 1. personas tagadnes un pagātnes forma.	Darbības vārdi, kuriem nenoteiksmē ir piedēklis vai vairāki. Nesakrīt 1. personas tagadnes un pagātnes formas.
<i>dot</i>	<i>mest</i>	<i>krāsot</i>	<i>dāvināt</i>

**6.2. Izvēlies no 6.1. uzdevuma vienas grupas vārdus un darini tos ar
priedēkļiem! Pārbaudi vārdnīcā!**

Piemērs.

*braukt – iebraukt, izbraukt, atbraukt, sabraukt, apbraukt, pārbraukt,
aizbraukt, piebraukt, nebraukt, pabraukt, uzbraukt*

7. uzdevums.

**Lasi tekstu un pasvītro darbības vārdus! Nosaki darbības vārdu
nenoteiksmi, to iedalījumu – pirmatnīgs vai atvasināts, tiešs vai
atgriezenisks – un konjugāciju!**

Piemērs.

*ir – būt – pirmatnīgs, tiešs, nekārtnais darbības vārds
strādāt – atvasināts, tiešs, 2. konjugācija*

Mans sapnis ir nākotnē strādāt darbu, kas man patīk. Varbūt tas būs ģimenes business. Tad es varēšu vecākiem palīdzēt samaksāt visus rēķinus. Vēl es vēlos daudz vairāk laika pavadīt kopā ar savu ģimeni. Kad būšu liela un pelnīšu, mēs visi kopā aizbrauksim uz siltajām zemēm, piemēram, Ēģipti vai Havaju salām. Tur mēs peldēsimies, basām kājām staigāsim pa karstajām smiltīm, vakaros vērosim saulrietu un pludmales bārā nopirksim saldējumu.

Man ļoti patīk palīdzēt cilvēkiem, tāpēc sapņoju par zobārstes profesiju. Es ticu, ka man tas izdosies. Nākotnē es darīšu vēl daudz dažādu lietu, taču es centīšos palikt un dzīvot Latvijā. Man ir un būs daudz sapņu, un es nepadošos.

(Estere Millere, 12 gadi)

1.2. Man arī ir pienākumi

9. uzdevums.

Lasi tekstu un, izmantojot darbības vārdus no tā, uzraksti atbildes uz jautājumiem! Raksti pilnus teikumus!

Skolēni piedalās skolas dzīvē un grib kaut ko tajā mainīt. Daniels gatavojas piedalīties skolas pašpārvaldes diskusijā par skolēnu tiesībām un pienākumiem. Daniels vēl nedomā par to, ko vilks mugurā. Viņš grib pastāstīt par to, ka skolēni ļoti daudz laika velta mācībām un dažādiem ar skolu saistītiem notikumiem. Daniels grib izveidot aptauju un pajautāt saviem klasesbiedriem, kādas ir viņu domas par skolēnu ikdienu. Viņš domā ieteikt samazināt mācību stundu skaitu un palielināt ārpus skolas veicamo darbu apjomu. Varbūt Danielam vajadzētu kaut ko vēl izlasīt, lai viņš būtu labi sagatavojies diskusijai? Pēc tam viņš informēs savus klasesbiedrus par diskusijas rezultātiem.

1. Kas Danielam jāizdara pirms došanās uz diskusiju?

2. Kas Danielam jāpasaka diskusijā?

3. Kas Danielam jāizdara pēc diskusijas?

10. uzdevums.

Turpini teikumus, izmanto darbības vārdus vajadzības izteiksmē!

Piemērs. Ja gadās pieļaut kļūdu, tā jālabo.

1. Ja tev patīk aktīvi atpūsties, _____
2. Ja ir uzdots veidot prezentāciju par nākotnes nodomiem, _____

3. Ja gadās nokavēt stundas sākumu, _____
4. Ja vēlies pārsteigt draugu, _____
5. Ja saņem vēstuli, _____
6. Ja tuvojas kontroldarbs, bet vēl nezini jauno vielu, _____

11. uzdevums.

11.1. Lasi, par ko interesējas skolēni!

Es esmu ļoti aktīva, man patīk katru dienu uzzināt kaut ko jaunu. Man patīk pavadīt laiku brīvā dabā.

Es katru dienu varu vairākas stundas pavadīt pie datora un spēlēt datorspēles, es ļoti gribētu iemācīties pats veidot jaunas datorspēles.

Eduards

Mana mamma saka, ka es būšu laba pavāre, jo es brīvdienās cenšos savai ģimenei pagatavot kādu jaunu ēdienu.

Žanna

Mans sapnis ir apceļot pasauli. Es gribu iemācīties pēc iespējas vairāk valodu.

Viktorija

Kad biju mazs, jau tad varēju ilgi skatīties debesīs un vērot, kas tur notiek. Viss, kas ir tur, augšā, man šķiet ļoti interesants.

Maksims

Esmu izjaucis visus vecos mobilos tālruņus, kurus mūsu ģimenē vairs nelieto. Ir ļoti, ļoti, ļoti interesanti pētīt, kas tajos ir iekšā. Ja es vēl varētu saprast, kā tas viss darbojas!

Georgijs

11.2. Iedomājies, ka tu esi viens no 11.1. uzdevumā minētajiem skolēniem!
Izdomā visu iesniegumam nepieciešamo informāciju un raksti
iesniegumu par pieteikšanos pulciņam! Ievēro iesnieguma rakstīšanas
nosacījumus!

12. uzdevums.

Izvēlies vienu klasesbiedru, noskaidro viņa intereses un uzraksti piecus ieteikumus, kas viņam jā dara! Izmanto darbības vārdus vajadzības izteiksmē!

Piemērs.

Eduard!

Tev jāsameklē informācija par putniem!

Tev jāiziet ārā pastaigāties!

13. uzdevums.

Turpini teikumus! Lieto darbības vārdus vēlējuma izteiksmē!

1. Ir svarīgi sev izvirzīt mērķi, lai _____

2. Ikkatram jauniešim ir jāievēro noteikumi, lai _____

3. Ja es varētu _____ ,
es _____
4. Ja man nebūtu nekādu pienākumu, _____

5. Kaut man _____
6. Kaut visiem cilvēkiem _____

14. uzdevums.

14.1. Secini, kurš vārds pēc gramatiskajām kategorijām neiederas katrā vārdu rindā, un izsvītro to!

1. Stāstīt, lasīt, meklēt, sveicināt
2. Dot, būt, iet, ņemt
3. Vēdināt, darīt, zīmēt, kaitināt
4. Jāmācās, jāskaidro, jādara, jātu
5. Strīdētos, meklēsim, skaidrosim, piedosim
6. Piedot, sadoties, uzdot, aizdot
7. Mazgāties, vērtēt, rēķināties, paskatīties
8. Gāja, meklē, klausījās, dāvināja

14.2. Izdomā trīs citas vārdu rindas un piedāvā uzdevumu izpildīt klasesbiedram!

14.3. Lasi darbības vārdus un grupē tos pārskata tabulā!

runāt, gribētu, jāizvēlas, atpūtāties, cenšas, dziedāt, sūtīsi, jārāda, iepazītu, gribēja, smejas, strādājāt, sapņoji, vēlēties, gatavo, bēdātos, vingrināsieties, braucat, jāizgudro

Nenoteiksme	
Īstenības izteiksmes vienkāršā tagadne	
Īstenības izteiksmes vienkāršā pagātne	
Īstenības izteiksmes vienkāršā nākotne	
Vēlējuma izteiksme	
Vajadzības izteiksme	

14.4. Raksti viedokli (70–100 vārdu) par tematu „Tas patiešām ir svarīgi!” vai „Vai tas ir tik svarīgi?”! Iesaisti tekstā arī 14.3. uzdevuma vienas grupas vārdus!

15. uzdevums.

15.1. Lasi tekstu un pildi uzdevumus!

Aivja istabā viņi dzīvoja divi – viņš un viņa jaunais ritenis. Protams, tas bija sena sapņa piepildījums – normāls ričuks. Šis ir ar sešiem ātrumiem, krosa stūri un krosa riepām, augstajiem dubļusargiem un disku bremzēm. Lai gan Aivis savu riteni bija izsapņojis citādu, tēvs nopirka tieši šo. It kā pats sev būtu pircis! Aivis saprata, ka tas vairāk ir tēva bērnības sapņa piepildījums, jo viņš ar visām tām velobraukšanas un moču lietām aizrāvās jaunībā. Esot pat krosā braucis junioru klasē. Nē, nē, velosipēdam nebija ne vainas, un viņi abi kopā vienā istabā jutās labi.

Pēc stundas Aivis ar riteni bija pagalmā, svilpi ar sarkano auklu, protams, nekarināja kaklā, bet iebāza dziļi kabatā, gadījumā, ja mamma pēkšņi atgriežas un pajautā. Pagalms bija gandrīz tukšs, tikai pāris sīko ar saviem riteņiem dzenājās pa apli. Aivim bija kauns pievienoties tik **niecīgai** velo parādei. Vienreiz, otrreiz pamēģināja uzmīt **krietnu** ātrumu un nobremzēt, tas arī viss. Gaaarlaicībaaaa...

Aivis izbrauca no pagalma un, mierīgi mīdamies pa trotuāru, nokļuva līdz kaimiņmājai, apbraukāja kaimiņu pagalmu, vēl mazliet tālāk, tad līdz veikalam. Ko darīt? Eh, aizlaidīs uz parciņu.

(Dzintars Tilaks)

15.2. Atzīmē, kurā nozīmē tekstā lietoti norādītie vārdi!

Niecīgs:

- 1) tāds, kam ir mazs lielums (piemēram, garums, ilgums, masa); ļoti mazs;
- 2) tāds, kam nav būtiskas nozīmes, vērtības; nenozīmīgs, mazsvarīgs;
- 3) tāds, kas neizraisa cieņu, nepievērš uzmanību (par cilvēku); neievērojams, arī mazvērtīgs.

Krietns:

- 1) tāds, kas labi, apzinīgi veic savu darbu, izpilda savu pienākumu; arī godīgs;
- 2) samērā apjomīgs, liels;
- 3) tāds, kas samērā labi atbilst, ir piemērots noteiktām lietošanas, izmantošanas prasībām.

15.3. Skaidro tekstā lietotās frāzes!

normāls ričuks → _____

viņš ar visām tām velobraukšanas un moču lietām aizrāvās jaunībā → _____

velosipēdam nebija ne vainas → _____

pāris sīko ar saviem riteņiem dzenājās pa apli → _____

aizlaidīs uz parciņu → _____

15.4. Izraksti no 15.1. uzdevuma teksta teikumus, kas pamato izteikto domu!

1. Jaunais ritenis nav Aivja sapņa piepildījums. _____

2. Aivis negribēja, ka citi redz kaklā pakarināto svilpi. _____

3. Aivim patīk ātri braukt. _____

4. Aivim nebija plāna, ko darīt. _____

15.5. Turpini teikumus!

1. Aivja sapņa piepildījums būtu, ja _____

2. Mans sapņa piepildījums būtu, ja _____

15.6. Izraksti no 15.1. uzdevuma teksta desmit darbības vārdus, pārveido tos nenoteiksmē!

15.7. Izvēlies vienu no 15.6. uzdevumā izrakstītajiem darbības vārdiem, pārveido to norādītajā izteiksmē un iesaisti teikumos par Aivi!

Īstenības izteiksmē _____

Vajadzības izteiksmē _____

Vēlējuma izteiksmē _____

15.8. Uzraksti teksta turpinājumu (apmēram 70 vārdu), kā, tavuprāt, Aivis pavadīja laiku parkā! Pastāsti,

- 1) ko viņš satika;
- 2) ko darīja;
- 3) kā pagāja diena!

2.

Es un apkārtējie

2.1. Gribas raudāt, gribas smiet

1. uzdevums.

Turpini teikumus!

1. Kad esmu laimīgs / laimīga, es _____ ,
tādēļ ka _____ .
2. Ja esmu noguris / nogurusi, es _____ ,
lai _____ .
3. Lai justos labi, man nepieciešams _____ ,
jo _____ .
4. Kad es dusmojos, saprotu, ka _____
_____ .
5. Mani pozitīvi ietekmē _____ ,
lai gan _____ .
6. Man ne īpaši patīk _____ ,
jo _____ .
7. Manus ģimenes locekļus uzmundrina _____ ,
tāpēc ka _____ .

2. uzdevums.

Lasi un iekrāso pēc uzbūves vienkāršus teikumus! Pasvītro tajos gramatisko centru!

Mūzika ir brīnišķīga mākslas forma. Tā kļūst par piedzīvojumu jebkuram klausītājam. Mūzika arī stimulē radošo domāšanu un veicina spēju strādāt. Daži mūzikas žanri palīdz mācību procesā. Citi žanri uzlabo koncentrēšanos. Vēl citi novērš uzmanību no fona trokšņiem. Lūk, ko tad tādu klausīties, lai darbi ietu no rokas?

Ja klausās klasisko mūziku, tā palīdz darīt darbus efektīvāk. Ir pat vesela teorija, kuru sauc par Mocarta efektu. Tajā apgalvo, ka klasiskā mūzika uzlabo smadzeņu darbību. Tā uzlabo spējas veikt uzdevumus ar figūrām.

Dabas skaņas ir nedaudz dīvaini saukt par mūziku, taču ir tāds žanrs – lietutiņa, viļņu vai putnu čalu skaņas. Dabas skaņas uzlabo garastāvokli un koncentrēšanās spējas. Kopumā darbinieki ir priecīgāki, ja darbam fonā skan dabas mūzika.

3. uzdevums.

Raksti teikumus par mūzikas nozīmi tavā dzīvē!

1. _____ (*kas?*) _____ (*ko dara?*).
2. _____ (*kam?*) patīk _____ (*kāda?*)
un _____ (*kāda?*) mūzika.
3. Vai _____ (*kad?*) _____ (*kur?*)
tu _____ (*ko darīji?*)?
4. Skolā _____ (*kad?*) _____ (*kas?*)
klausās _____ (*ko?*) un _____ (*ko dara?*).

4. uzdevums.

4.1. Atrodi vienlīdzīgus teikuma locekļus! Iekrāso tos!

1. Bez mūzikas dzīve ir garlaicīga, apnicīga.
2. Katru dienu brīvajā laikā es mājās spēlēju klavieres vai klausos radio.
3. Mūzika attīsta atmiņu un noder pasākumiem.
4. Mūziku var gan paklausīties, gan padungot līdzī.
5. Mūzikas skola man nozīmē jaunus draugus, jaukus skolotājus un labu izglītību.
6. Es mūzikas skolu uzskatu par patiešām nopietnu skolu, nevis pulciņu.

4.2. Atrodi katrai shēmai atbilstošu 4.1. uzdevuma teikumu! Ieraksti tabulā tā numuru!

Shēma	Teikuma numurs
v_1, v_2	
v_1, v_2 un v_3	
v_1 un v_2	
v_1 vai v_2	
v_1 , nevis v_2	
gan v_1 , gan v_2	

4.3. Raksti teikumus par mūzikas nozīmi tavā dzīvē atbilstoši shēmai!

1. v_1 un v_2 , v_3 un v_4

2. v_1 , v_2 , v_3

3. v_1 , bet v_2

4. v_1 , nevis v_2

5. ne tikai v_1 , bet arī v_2

5. uzdevums.

Ieraksti teikumos iederīgus frazeoloģismus!

Ja nepieciešams, maini tajos darbības vārda formu!

trīcēt pie visām miesām

aiz kauna zemē var ielīst

neticēt savām acīm

ar mierīgu sirdi

plīst no dusmām

sirds kūšā

apmaldīties trijās priedēs

1. Vakar izpildīju visus uzdevumus, tāpēc šodien uz skolu dodos _____
_____.
2. Vai tiešām par projektu saņēmām tik labu atzīmi? Es _____
_____!
3. Viņš tik bieži mēģināja šo deju, ka beidzot to izdevās nodejot bez kļūdām, un _____.
4. Pirms uzstāšanās uz skatuves Pāvels _____.
Tikai pēc ilgāka laika viņam izdevās nomierināties.
5. Maršruts pārgājienam bija ļoti vienkāršs, tomēr atpakaļceļš sanāca divtik garš, mēs _____.
6. Pirms nedēļas starpbrīdī, kad apkārt bija ļoti daudz cilvēku, man aizķērās kāja un ar izlietas tējas krūzi rokās es sapratu, ka esmu uz grīdas. Bija sajūta, ka _____.
7. Kaimiņš vai _____,
kad redzēja zēnus bradājam pa zemeņu dobēm.

2.2. Es tev, tu man

6. uzdevums.

6.1. Teikumos lieto trūkstošās pieturzīmes! Pasvītro vai iekrāso iespraudumus!

Tiesa zobenvaļi nekad neuzbrūk cilvēkam, bet akmeņzivij ir trīspadsmit indīgi dzeloņi, līdz ar to tā ir daudz bīstamāka. Tas manuprāt ir tikai vārda spēks. Ja šo vali sauktu par „draudzīgo”, neviens no tā nebaidītos.

Es pirmkārt domāju par vārdiem un to spēku. Tie var teikt ir kā burvju nūjiņa labā vai ļaunā burvja rokās: reizēm tie sāpina, bet reizēm vieš cerību un uzmundrina. Piemēram misters Daniels lieliski prot izmantot vārdus, lai palīdzētu tādiem bērniem kā es un Oliveri.

Otrkārt vectētiņš mēdza teikt: esiet piesardzīgi ar jēlām olām un vārdiem, jo nedz sasista ola, nedz izteikts vārds nav labojams. Jo vecāka es kļūstu, jo labāk saprotu, cik gudrs bija mans vectēvs.

(adaptēts pēc Lindas Malelijas Hantas)

7.2. Pārskati 7.1. uzdevumā uzrakstītos vārdu savienojumus, atrodi un iekrāso četrus frazeoloģismus! Iesaisti tos teikumos, lai atklātu frazeoloģismu nozīmi! Ja nepieciešams, maini vārdu formu!

7.3. Darini ar priedēkļiem vārdus no *just* un *justies*! Pārbaudi tos vārdnīcā! Visus ar priedēkļiem darinātos darbības vārdus iesaisti teikumos ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem!

Just – _____

Justies – _____

7.4. Lieto tekstā darbības vārdus *just* un *justies* atbilstošā formā! Ja nepieciešams, pievieno tiem priedēkļus! Tekstā izceltajiem darbības vārdiem nosaki izteiksmi un laiku!

Kad tu _____ vislabāk? Kopā ar draugiem, ballītēs vai viens pats, kad mājās lasi grāmatu? Vai tu kaut kad _____ lieks kādā kompānijā? Vai tu ar grūtībām _____ svešu cilvēku kompānijās vai gluži pretēji – tu tur _____ kā zivs ūdenī?

Ja tu _____ nobijies, palīdzēt varētu savu sajūtu izprašana, baiļu sajūtas noskaidrošana, kas ir tas, kāpēc es _____ tā, kā _____. _____ drošību var palīdzēt drauga vai pazīstama cilvēka atbalsts. Ja tāda nav, lai _____ piederīgs,

jāmēģina iepazīties un **jāatrod** (_____)
sarunas temats, par kuru **varētu** (_____)
brīvi sarunāties – vaļasprieks, intereses.

Cilvēkam ir svarīgi _____ labi ikvienā vietā un jebkurā laikā. Ja vieta, kur **atrodas** (_____) cilvēks, ir droša, patīkama, tad viņš _____ labi un nevēlas neko mainīt. Ja vidē _____ labi, tad nav vēlmes tajā uzturēties ilgāk. Arī piederība valstij ir nozīmīga gan pieaugušajiem, gan bērniem.

8. uzdevums.

8.1. Kas, tavuprāt, kopīgs dotajiem vārdiem? Noskaidro to nozīmi! Raksti teikumus, lai atklātu vārdu nozīmi!

Šos vārdus vieno _____

zoboties – _____

izzobot – _____

zobgalīgs – _____

zobgalība – _____

8.2. Savieno frazeoloģismu ar atbilstošu skaidrojumu!

Frazeoloģismi	Skaidrojumi
Ir zobs uz kādu	Apcelt kādu
Turēt mēli aiz zobiem	Negribīgi, lēni, arī neskaidri runāt, pateikt
Runāt caur zobiem	Klusēt, neko neteikt
Vilkst uz zoba	Kaut kas nepatīkams, pretīgs, ar ko jāsamierinās
Ciest kā zobu sāpes	Naidis, ļauns prāts, dusmas uz kādu

9. uzdevums.

9.1. Atrodi darbības vārdiem atbilstošus vārdus un vārdu savienojumus! Savieno tos! Iespējami varianti.

izsmiet apsmiet pasmiet nesmiet	kādu par viņa augumu īsu brītiņu nemaz, jo nešķiet smieklīgi
nesmieties pasmieties pārsmieties izsmieties	kādu īsu laiciņu no sirds nekad tā, ka vēders sāp sirsnīgi

9.2. Aizpildi tabulas tukšās šūnas ar atbilstošām darbības vārda *smieties* formām!

Personas	Īstenības izteiksme			Vēlējuma izteiksme	Vajadzības izteiksme (vietniek.v.+darb.v.)
	Vienkāršā tagadne	Vienkāršā pagātne	Vienkāršā nākotne		
es					
tu	smejies				
viņš, viņa, viņi, viņas		smējās			
mēs			smiesimies		
jūs					

9.3. Ieraksti iederīgo darbības vārdu atbilstošā formā!

smieties, apsmiet, pasmieties, izsmieties, nesmieties, iesmieties

1. Toreiz es klusi _____ par neveiklo situāciju.
2. Kad viņš pārteicās, es nedaudz _____.
3. Ja cilvēks _____, tas nenozīmē, ka viņam ir slikts garastāvoklis.

4. Lai no sirds _____, dažkārt pietiek ar labas komēdijas noskatīšanos.
5. Kārlis aizstāvēja draudzeni, jo klasē kāds _____ viņu par to, ka viņa nevarēja iemest bumbu grozā.
6. Jūs vienmēr _____ tik skaļi, ka var dzirdēt pat ārpus sētas.

10. uzdevums.

- 10.1. Lasi vārdu savienojumus un tiem pretim ieraksti darbības vārdu *likt* ar iederīgu priedēkli!

Darbības vārds	Vārdu savienojumi	Darbības vārds	Vārdu savienojumi
	rokas kabatās gleznu pie sienas atzīmes semestra beigās grāmatu malā uz augšējā plaukta		vāzi citā vietā zem paklāja kopā abas malas neko nost

11. uzdevums.

- 11.1. Atšifrē frazeoloģismus! Visus frazeoloģismus vieno vārds *zobs*.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
T	U	R	Ē	T					Z						

1	2	3	4	5	6	4	7	8	9	8	10	10	11	12	8	13	6

7	8	14	6	15	10	10	11	12	9

9	3	16	9	3	8	13	6	10	11	12	8	13	6

11.2. Skaidro 11.1. uzdevumā atšifrētos frazeoģismus! Ja nepieciešams, atrodi to skaidrojumu vārdnīcā!

1. _____
2. _____
3. _____

11.3. Iesaisti 11.1. uzdevuma frazeoģismus teikumos atbilstoši prasītajam!

1. Teikums ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem

2. Teikums ar tiešo runu, piebilde ir teikuma sākumā

3. Teikums ar netiešo runu

12. uzdevums.

12.1. Saliec nepieciešamās pieturzīmes! Iekrāso piebildes!

Neaiztiec viņu iesaucas Alberts
Cits puika paķer Keišas somu Kas tev tur ir
Paskaties saka trešais grāmata ar kūciņām
Lieciet mums mieru iesaucos
Pamēģini tikai vēlreiz viņai pieskarties draud Alberts iepriekš nedzirdētā
balsī
Man ir apnicis būt jums par boksa maisu turpina Alberts Jums nav nekā-
du tiesību tā ar mani izrīkoties
Pirmais puika pietraušas kājās Gribi kauties Tūlīt tu dabūsi
Alberts draudīgi jautā Vai tu patiešām to gribi
Puika papurina galvu Nē

Nekad vairs neaiztieciat manus draugus Alberts noliecas virs uzveiktajiem pretiniekiem citādi es parādīšu jums uz ko esmu spējīgs

(Linda Malelija Hanta)

12.2. Izvēlies trīs teikumus no 12.1. uzdevuma, pārveido tos netiešās runas teikumos!

13. uzdevums.

13.1. Izdomā teksta virsrakstu! Uzraksti to!

Reiz sensenos laikos kādā ļoti tālā vietā, kuru nezina neviens pats cilvēks uz Zemes, bija lieli svētki. Šo noslēpumaino vietu sauc par Emociju ieleju. Līdzīgi kā citas pasakainas vietas, arī Emociju ieleja ir satriecoši skaista. Baltie ābeļu ziedi, burtiski apžilbinādami, jebkuram sejā viesā smaidu. Ābeles tur ziedēja visu cauru gadu, negurdināmi un uzņēmīgi pumpuroja un ziedēja no jauna. Lielākajām taciņām abās pusēs kā sētas graciozi slējās rozes cilvēka augumā, un mazākās taciņas cītīgi daiļoja meža zeme-

nītes ar necili maziem, baltiem ziediņiem, bet ogām sārtām kā smaragds. Šīs krāšņās ielejas iemītnieki bija emocijas. Tur apmetās kā Prieks un Bēdas, tā Slinkums un Apņēmība, kā arī daudzi citi.

Ielejas gaisā virmoja lielas svētku gaidas, visi gaidīja dienu, kad Prieks, vienmēr smaidošais ielejas iedzīvotājs, beidzot kļūs pilngadīgs. Tā nu gadījies, ka Iedvesma bija uzņēmusies pārsteiguma priekšnesuma rīkošanu. Viņa bija iecerējusi izveidot iestudējumu ar daudzu iedzīvotāju piedalīšanos kā pateicību, ka Prieks ir pasaulē. Iedvesma smagi strādāja pie sava ieplānotā priekšnesuma un iesaistīja

pikts – dusmīgs

neģēlis – cilvēks, kurš rīkojas ļaunprātīgi, tā, lai citiem būtu slikti

virtuozs – profesionāls, ar izcilām prasmēm

izdarīt godam – ļoti labi izdarīt/jadzētu darīt

tajā neskaitāmas emocijas. Galveno lomu pēc liela ķīviņa starp Dasmām un Piktumu izcīnīja Dusmas.

Iestudējuma veidošana **ritēja pilnā sparā**, un tas bija jau gandrīz pabeigts, vēl bija atlicis tikai izdekorēt mazo ielejas skatuvīti. Arī dekorēšana neprasija daudz laika, kad pie tās strādāja Cītīgums un Apzinīgums. Tā **viss ritēja savu ritējumu bez aizķeršanās**.

Beigu beigās bija pienākusi lielā diena. Skaista diena. Debesis rotājās gaiši zilos palagos, koku galotnēs vijās varavīksne, putni čivināja jaukus melodiskus vēl skaistāk nekā jebkad agrāk. Pieniecīgās skatuvītes pulcējās visi ielejas iedzīvotāji. Bija atnācis pats Bargums un arī Ironija ar abiem bērniem – Melanholiju un Pesimismu. Ieleja izskatījās burtiski satricināta. Jā, arī Satraukums bija tur.

Kā gadījies, kā ne, Dasmām sākās lēkme, tās kļuva pavisam melnas un ļaunas savos emociju plūdus. Šķiet, tur roku pielicis vecais negēlis Lampu drudzis. Visu aktieru, dziedātāju un dejotāju vidū ieradās Panika. Galvenās lomas spēlētāja vairs nebija spējīga uzstāties, un neviens vairs nezināja, kā rīkoties. Par šo Paniku bija dabūjis dzirdēt arī mūžsenais Miers. Tā nu viņš darīja ko varēdams, lai nomierinātu Dusmas. Un ticiet vai ne, viņam tas tiešām izdevās. Tā sākās arī izrāde ar skaistām dziesmām un dejām, un virtuozu Dusmu aktierspēli. Prieka **acis burtiski staroja**. Nu jau pilngadīgajam Priekam piemita kāda fantastiska īpašība, viņš ar pozitīvo enerģiju spēja ietekmēt visus sev apkārt. Tā Iedvesma saprata, ka paveikusi lielisku darbu, un jutās gandarīta par padarīto.

Nekas nevar būt skaistāks, kad simtiem dažādu personību sanāk kopā un ir spējīgas cita ar citu sadzīvot un izdarīt ko kopīgi, un šoreiz tas tika izdarīts godam. Kopš tās dienas emocijas saprata, ka cita bez citas pastāvēt nespēj, jo, ja mums būtu tikai prieks, mēs vienmēr priecātos. Taču, tā kā mēs pazīstam arī bēdas, mēs iemācāmies novērtēt labus brīžus un spējam priecāties. Priecāties pa īstam.

(adaptēts pēc <http://blogi.oho.lv/?kid=496211>)

13.2. Atrodi, kā tas pateikts 13.1. uzdevuma teksta pirmajās divās rindkopās!

burvīgi, fantastiski – _____

radīja – _____

padarīja krāšņākas, skaistākas – _____
neievērojami, nepamanāmi – _____
iekārtojās uz dzīvi – _____
bija jūtams, valdīja – _____
organizēšanu – _____
izdomājusi, ieplānojusi – _____
ļoti daudzas – _____
strīda, nesaprašanās – _____
īgnumu, dusmām – _____

13.3. Skaidro 13.1. uzdevuma tekstā izceltās frāzes!

ritēja pilnā sparā – _____
ritēja savu ritējumu bez aizķeršanās – _____
acis burtiski staroja – _____

13.4. Atrodi 13.1. uzdevuma tekstā atbilstošus teikumus un iekrāso tos katru savā krāsā!

- Vienkāršs paplašināts teikums
- Teikums ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem saistījumā ar saikli
- Teikums ar vienlīdzīgiem teikuma locekļiem bezsaikļa saistījumā
- Teikums ar iespraudumu

13.5. Atrodi un izraksti no 13.1. uzdevuma teksta divus salīdzinājumus! Ar ko vēl varētu salīdzināt aprakstītās parādības? Pamato viedokli!

1) _____
2) _____ (ko?) varētu salīdzināt ar _____ ,
tādēļ ka _____ ;

3.

Svētki mums visiem

3.1. Mani svētki

1. uzdevums.

1.1. Sagrupē lietvārdus vienskaitliniekos un daudzskaitliniekos!

durvis, brīvība, Ziemassvētki, bikses, Liepāja, draudzība, migla, Daugava, svārki, laime, svētki, kafija, bēdas, rasa, cukurs, sāpes, sirsnība, Lieldienas, dienvidi, Saldus, mīlestība, Ainaži, beigas, ļaudis, brokastis, klavieres, rudzi, sudrabs, nauda, smieklī, Cēsis

Vienskaitlinieki – _____

Daudzskaitlinieki – _____

1.2. Izvēlies divus vienskaitliniekus un divus daudzskaitliniekus no 1.1. uzdevuma un iesaisti tos teikumos dažādos locījumos!

1.3. Papildini teikumus ar iederīgiem lietvārdiem atbilstošā formā!

kafija, krusa, vakariņas, ziemēļi, putraini, brokastis, piens, dienvidi, pusdienas, lietus, limonāde, nauda, kāposti, milti, ļaudis, iesnas, svētki

1. Lai gan šogad pasākuma laikā nelija _____, visus pārsteidza _____.

2. Latvijas _____ vistālākais punkts ir Rūjienas novadā, bet _____ punkts ir Daugavpils novadā.
3. Ne visiem cilvēkiem ir daudz _____, tāpēc cilvēki organizē labdarības akcijas un vāc ziedojumus.
4. Pārtikas veikalā mielastam var nopirkt _____, _____, _____, _____.
5. Ko jūs ēdāt _____, _____ un _____?
6. Kā var palīdzēt šiem _____ pasākuma organizēšanā? Viņi ir noguruši.
7. _____ pasākums vienmēr notiek telpā vai zem nojumes.
8. No _____ rudenī un pavasarī var izvairīties tikai retais, jo laikapstākļi ir ļoti mainīgi.

2. uzdevums.

Iesaisti lietvārdu *svētki* sešos teikumos! Katrā teikumā lieto citu locījuma formu!

3. uzdevums.

Tavs draugs / draudzene gatavojas doties uz dzimšanas dienu! Raksti ieteikumus!

Piemērs.

Anna, parūpējies par pārsteigumu draudzenei!

Izvēlēties un iegādāties dāvanu – _____

Iesaiņot dāvanu – _____

Uzrakstīt apsveikumu – _____

Noskaidrot, kur notiks ballīte – _____

Izdomāt, ko vilkt – _____

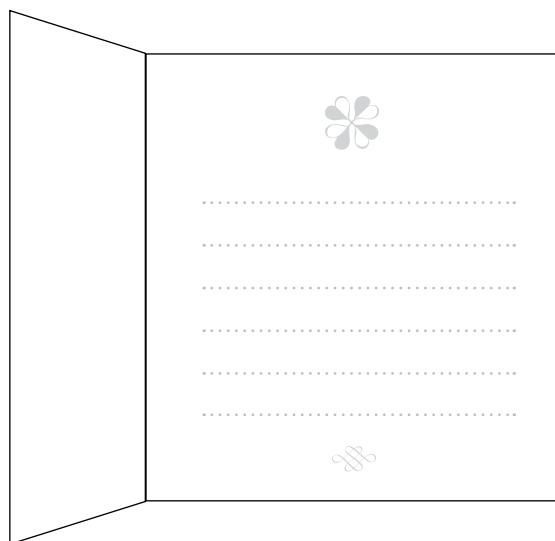
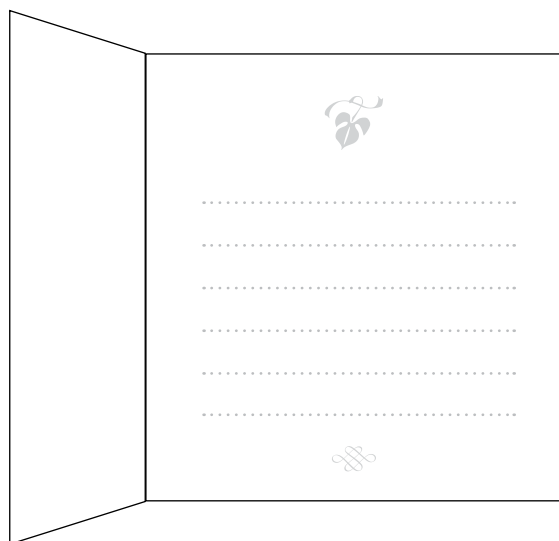
Sarunāt ar vecākiem, kā nokļūt – _____

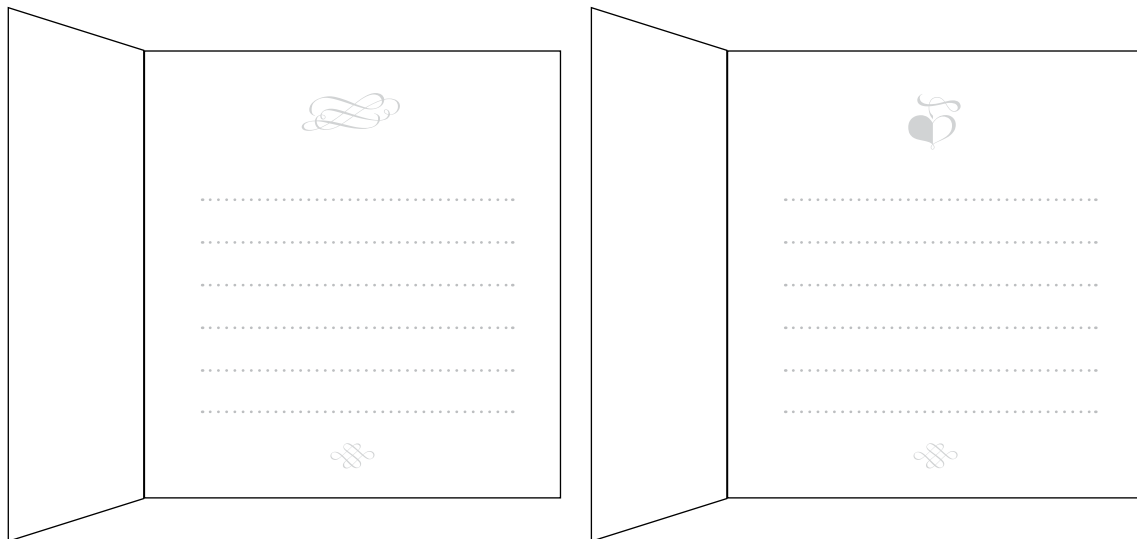
4. uzdevums.

Uzraksti četrus apsveikumus dažādos svētkos!

Raksti arī novēlējumu – *kaut Tev / Jums...*

- a) draugam / draudzenei;
- b) skolotājam / skolotājai;
- c) vecmāmiņai / mammai / krustmātei / mātai vai māsīcai;
- d) vectētiņam / tētim / tēvocim / brālim vai brālēnam!

5. uzdevums.

5.1. Izvēlies un apvelc atbilstošo darbības vārda priedēkli!

pie-, sa-, iz-
at-, uz-, pa-
pa-, pār-, at-
ie-, at-, ap-
pa-, uz-, aiz-
iz-, at-, pie-
no-, ie-, pa-
aiz-, no-, iz-

zīmēt zaķim ausis
zīmēt skaistu apsveikumu
zīmēt pareizo atbildi
zīmēt kvadrātā
zīmēt visu lapu
zīmēt drauga dzimšanas dienu
zīmēt kartē ceļu
zīmēt no grāmatas

5.2. Savieno, ko vēl var atzīmēt!

atzīmēt

svarīgu informāciju tekstā
ceļojuma datumu kalendārā
pareizo atbildi testā
kļūdu tekstā
sarunu ar skolotāju
nodarbības laiku plānotājā
zīmējumu vēl vienu reizi
atrašanās vietu kartē
Dzejas dienas
smieklīgu notikumu

5.3. Turpini teikumus, iesaisti tajos darbības vārdu *atzīmēt* atbilstošā formā!

Evelīna, _____ !
 Marek, _____ !
 Zēni un meitenes, _____ !
 Skolotāj, _____ !

6. uzdevums.

6.1. Aizpildi tabulu! Ieraksti darbības vārdu *svinēt* un *atzīmēt* atbilstošo formu!

Personas	Īstenības izteiksme			Pavēles izteiksme	Vēlējuma izteiksme	Vajadzības izteiksme (vietniek.v.+darb.v.)
	Vienkāršā tagadne	Vienkāršā pagātne	Vienkāršā nākotne			
es	<i>svinu atzīmēju</i>					
tu						
viņš, viņa, viņi, viņas						
mēs						
jūs						

6.2. Raksti teikumus ar darbības vārdiem *svinēt, atzīmēt*!

Īstenības izteiksmes vienkāršā tagadne _____

Īstenības izteiksmes vienkāršā pagātne _____

Īstenības izteiksmes vienkāršā nākotne _____

Pavēles izteiksme _____

Vajadzības izteiksme _____

Vēlējuma izteiksme _____

7. uzdevums.

Aizpildi tabulu! Raksti svētkus, kurus svin / atzīmē vai varētu svinēt / atzīmēt dotajās vietās!

Mājās	Skolā	Pilsētā / ciematā / novadā	Latvijā	Pasaulē

8. uzdevums.

8.1. Skaitļus raksti ar vārdiem!

1. stāvs – _____

13. lappuse – _____

No 5. līdz 9. martam – _____

21 dalībnieks – _____

3. vietas ieguvējs – _____

Pie 7. ieejas – _____

8.2. Papildini teikumus! Skaitļa vārdus raksti ar cipariem!

1. Šodien ir _____ (datums).
2. Latviešu valodas kabinets atrodas _____ stāvā.
3. Skolas bibliotēka atrodas _____ stāvā, bet aktu zāle – _____ stāvā.
4. Es esmu izpildījis _____ uzdevumus darba burtnīcas _____ lapaspusē.
5. Rudens brīvlaiks šogad ir no _____ līdz _____, bet ziemas brīvlaiks no _____ decembra līdz _____ janvārim.

8.3. Iekavās dotos skaitļus raksti ar vārdiem!

1. Latvijā svin _____ (4) saulgriežu svētkus: Lieldienas (katru gadu citā datumā), Jāņus – _____ (24.) jūnijā, Miķeļus – _____ (29.) septembrī, Ziemassvētkus – no _____ (24.) decembra līdz _____ (26.) decembrim.
2. Viena no atceres dienām ir Lāčplēša diena, kuru atzīmē _____ (11.) novembrī.
3. Katra gada jūlija _____ (2.) sestdienā svin Jūras svētkus.
4. Skolotāju dienu atzīmē katra gada oktobra _____ (1.) svētdienā.

8.4. Papildini teikumus ar saturam atbilstošu informāciju! Datumus raksti ar vārdiem!

1. _____ es svinu savu dzimšanas dienu.
2. Manam klasesbiedram _____ dzimšanas diena ir _____.
3. Manai klasesbiedrenei _____ dzimšanas diena ir _____.
4. Mūsu ģimenē nozīmīgi datumi ir _____ un _____, jo _____.

3.2. UNESCO atzīmējamās dienas

10. uzdevums.

10.1. Izvēlies un svītriņas vietā raksti iederīgu pakārtojuma vārdu!

1. Vai esi pamanījis, _____ (kas, lai, ja) kāds tev uzsmaida, arī tev neviļus sejā parādās smaids?
2. Pētījumi liecina, _____ (ka, kā, jo) aptuveni puse no cilvēkiem, _____ (kādiem, kam, cik) tu uzsmaidīsi, uzsmaidīs tev pretī.
3. Zinātniski ir pierādīts, _____ (kad, ka, ko) smaids samazina stresa hormonu līmeni mūsu ķermenī.
4. Smaidot mūsu ķermenis jūtas vairāk atbrīvots, _____ (kas, jo, lai) savukārt veicina labu veselību un spēcīgāku imūnsistēmu.
5. Sejas muskuļu skaits, _____ (cik, kurš, kas) piedalās smaida radīšanā, var atšķirties atkarībā no emociju līmeņa.
6. Cilvēka balss, runājot pa telefonu, izklausās draudzīgāka un laipnāka, _____ (cik, lai, ja) viņš smaida.

10.2. Turpini teikumus!

1. Spēja smaidīt mums jau ir dota kopš bērnības, tādēļ _____

2. Smails var būt viena no panākumu atslēgām, ja vien _____

3. Ar smaidošu cilvēku ir vieglāk sarunāties, jo _____

4. Smaidīt ne vienmēr ir viegli, tomēr _____

5. Smails ir sākums labām attiecībām, tādēļ _____

11. uzdevums.

Lasi tekstus, izvēlies atbilstošu virsrakstu un uzraksti to! No katra teksta izraksti trīs atslēgvārdus! Uzraksti katra teksta galveno domu!

Pasaules grāmatu un autortiesību diena – 23. aprīlis

Starptautiskā rakstpratības diena – 8. septembris

Starptautiskā dzimtās valodas diena – 21. februāris

A Šīs dienas mērķis ir pievērst sabiedrības uzmanību valodu daudzveidības saglabāšanai pasaulē, kā arī sekmēt valodu lietojumu un vairojot apziņu, ka dzimtā valoda ir pamats dziļas un daudzpusīgas personības attīstībai. Šo dienu pasaulē atzīmē kopš 1999. gada. Ar šīs dienas palīdzību UNESCO izceļ valodu nozīmi kultūru daudzveidības saglabāšanā un iestājas par dzimtās valodas lietojuma veicināšanu. UNESCO Latvijas Nacionālā komisija šo dienu atzīmē kopš 2005. gada.

Atslēgvārdi: _____

Galvenā doma: _____

B Šī diena tiek atzīmēta kopš 1995. gada. Tajā godina rakstniekus un viņu darbus, kā arī pievērš cilvēku uzmanību literatūras nozīmei. Šīs dienas atzīmēšana aizsākās Katalonijā 23. aprīlī, kas ir Viljama Šekspīra (1564–1616) dzimšanas diena un Migela de Servantesa (1547–1616) nāves diena. UNESCO Latvijas Nacionālā komisija katru gadu šajā dienā organizē pasākumus, lai veicinātu sabiedrības interesi par rakstniekiem un dažādu tautu literatūru.

Atslēgvārdi: _____

Galvenā doma: _____

C Šī diena tiek atzīmēta kopš 1966. gada. UNESCO Latvijas Nacionālā komisija aicina skolēnus organizēt visdažādākos pasākumus un aktivitātes, lai aktualizētu ar rakstpratību saistītus jautājumus.

Pasaulē vismaz 773 miljoni jauniešu un pieaugušo joprojām nelasa un neraksta, savukārt 250 miljoni bērnu nespēj apgūt pat lasīšanas pamatprasmes. Tā rezultātā jaunieši un pieaugušie nevar piedalīties daudzās sabiedrības aktivitātēs.

Atslēgvārdi: _____

Galvenā doma: _____

(Pēc interneta materiāliem)

12. uzdevums.

Liec trūkstošās pieturzīmes dotajos īstenības izteiksmes teikumos!

Pārveido teikumus pavēles izteiksmes daudzskaitļa 2. personā!

Teikums īstenības izteiksmē	Teikums pavēles izteiksmes daudzskaitļa 2. personā
Bērni ļoti gaida savu dzimšanas dienu.	
Ģimenes svinības var rīkot ne tikai telpās bet arī brīvā dabā.	

Vai tu zini ka latvieši jubilāram par godu dzied „Daudz baltu dieniņu” vai „Augstu laimi, prieku no sirds vēlējam”?	
Dzimšanas dienas vai citas mājas svinības norit jautri un interesanti ja visu sīki rūpīgi pārdomā.	
Svētkiem var izvēlēties kādu konkrētu ievirzi piemēram atmiņas no bērnības.	

13. uzdevums.

Lieto produktu sarakstā atbilstošas lietvārdu galotnes un receptē iekavās dotajiem darbības vārdiem veido pavēles izteiksmes daudzskaitļa 2. personas formas!

Mafins mikroviļņu krāsnī

4 ēdamkarotes milt _____

2 ēdamkarotes cukur _____

1/2 tējkarotes cepamā pulver _____

1 ola

2 ēdamkarotes augu eļļ _____

2 ēdamkarotes ūden _____

ieteicams: 2 ēdamkarotes šokolādes čips _____ / og _____

Mafina pagatavošanai _____ (izvēlēties) lielu krūzi, vislabāk šauru, bet garu.

Krūzē _____ (bērt) miltus un cepamo pulveri, kārtīgi _____ (izmaisīt).

_____ (Pievienot) olu, eļļu un ūdeni. Visu

_____ (sakult), līdz iegūta vienmērīga mīkla.

Krūzē _____ (pievienot) šokolādi, ogas vai žāvētus augļus un _____ (iemaisīt) mīklā.

_____ (Likt) cepties mikroviļņu krāsnī apmēram 2 minūtes.
Kad izņem no mikroviļņu krāsns, kēksiņam _____
(atļaut) mazliet atdzist.
Labu apetīti!

14. uzdevums.

14.1. Lasi tekstu! Izdomā un raksti teksta virsrakstu!

nojaust – neskaidri izjust
itin – diezgan
ducīgs – pāresns, drukns

Reizi gadā, pavasara pusē, svētku nakti svin visas pasaules istabas augi. Svinību datums katru gadu tiek mainīts, un augi to glabā noslēpumā, jo viņi nojaus, ka daudziem ļoti kārtīgiem cilvēkiem šie svētki varētu nepatikt: augi taču tad atstāj savas mājas! Viņi izkāpj no stabilajiem puķupodiem, groziem un kastītēm, norāpjas no plauktiņiem, skapjaugšām, galdiņiem, klavierēm un palodzēm, uzmanīgi atver logus un...

Tas tik ir skats! Gandrīz visu māju fasādes, pat pašas pelēkākās, šajā naktī kļūst zaļas un ziedošas! Gandrīz no katra loga nokarājas virve, pa kuru lejup slīd gari Istabas Bērzi un apaļīgi Kaktusi, slaikas Līdakas Astes un itin pasmagas Palmas... Bet cilvēki to neredz, jo šajā naktī istabas puķes piesardzības pēc ir uzsūtījušas viņiem brīnum saldu un sapņiem bagātu miegu. Visi, pat tie, kas parasti ilgi strādā, un arī tie, kuri cieš sāpes, aizmieg un guļ līdz pašam rītam.

Kad istabas augi [...] ir tikuši lejā, viņi saķeras garās, brīnišķīgās virtenēs un vijas laukā no pilsētām un ciemiem.

Dungodami, dekodami viņi likumo pa ceļiem un takām un ik pa brīdim apstājas, lai sasveicinātos un aprunātos ar kādu meža Bērzu, džungļu Orhideju vai pļavas Smildziņu.

Ai! Drīz vien jau visi turas kopā! Nopietnā Mājas Svētība ir saķērusies ar jautro Apini, ducīgais Kaktuss ne soli neatiet no maigās Magonītes.

Cik visi ir atraisīti un brīvi! Un ja vēl svētku naktī uznāk silts lietus! Kaut cilvēki redzētu, kā istabas puķes lietū dejo! Tad viņi biežāk izliktu puķupodus uz balkona.

Svētkos aizsākas un risinās dažādi romantiski puķu stāsti. Istabas Bērzs, kurš veselu gadu ir raidījis gaisa skūpstus pretējās mājas Pelargonijai, nu beidzot var apjautāties, kāda mūzika viņai vislabāk patīk. Kaktuss, kuram pagājušos svētkos puķu Amors sirdī ir iešāvis tādu bultu, kas ieķeras stingrāk nekā viņa asās adatas, beidzot atkal var ieskatīties Meža Vizbulītes dziļajās acīs.

Dažkārt svētkos ielaužas arī satraucoši negadījumi.

(Māra Cielēna)

14.2. Atzīmē, vai apgalvojums ir patiess vai aplams! Pamato ar citātu no teksta!

Nr.	Apgalvojums	Patiess	Aplams	Citāts
1.	Istabas augi dodas ārā pa durvīm.			
2.	Māju sienas vienmēr ir zaļas un ziedošas.			
3.	Visiem cilvēkiem vienmēr ir labs miegs.			
4.	Istabas augi svētkus svin savā pilsētā vai ciemā.			
5.	Istabas augi labprāt aprunājas ar savvaļas augiem.			
6.	Istabas augiem patīk, ja svētku naktī līst lietus.			
7.	Istabas Bērzam jau gadu patīk Meža Vizbulīte.			

14.3. Atrodi, kā tas pateikts 14.1. uzdevuma tekstā!

viņi domā – _____

tievas, slaidas – _____

diezgan smagas – _____

ļoti labu miegu – _____

sadodas rokās – _____

iet ārā – _____

dziedādami – _____

sūtījis – _____

14.4. Atbildi uz jautājumiem! Atbildes raksti pilnos teikumos!

1. Cik bieži notiek istabas augu nakts svinības?

2. Kāpēc svinību datums katru gadu tiek mainīts?

3. Kāpēc cilvēkiem šajā naktī ir īpaši ciešs miegs?

4. Ko istabas augi gribētu, lai cilvēki biežāk dara?

14.5. Izvēlies divus vārdus, ar kuriem var raksturot visus 14.1. uzdevuma tekstā minētos istabas augus! Pamato savu izvēli!

labsirdīgi, vienaldzīgi, draudzīgi, ļauni, laipni, apmierināti, bēdīgi, atsaucīgi, priecīgi

14.6. Atrodi un atšķirīgās krāsās iekrāso 14.1. uzdevumā četrus vienskaitliniekus un četrus daudzskaitliniekus!

4.

Dots devējam atdodas

4.1. Es palīdzu

bužināt – viegli skart spalvu un jaukt to ar vieglām roku kustībām

1. uzdevums.

1.1. Lasi tekstus un secini, kāds ir tekstu mērķis!

A Dzīvnieku patversmē šobrīd uzturas daudz dažāda vecuma kaķēnu. Lai palīdzētu mazajiem minčiem izaugt par drošiem, draudzīgiem un patīkamiem mājas mīluļiem, aicinām jauniešus daļu sava vasaras brīvlaika pavadīt, palīdzot kaķēniem! Mēs meklējam atbildīgus brīvprātīgos, kuri sasnieguši vismaz 14 gadu vecumu.

Ar kaķēniem jāpavada laiks – viņi jāņem rokās, jāglāsta, jābužina kažociņš, jārunā un jāspēlējas.

Lai ciemošanās būtu izdevusies, vislabāk nākt ērtās drēbēs, kuras nebūtu žēl sasmērēt vai izraibināt ar kaķēnu nadziņiem. Dzīvnieku patversme atrodas Rīgā, Bāriņu ielā 2. Pirms ierašanās lūdzam pieteikties pa telefonu – 3225864. Gaidīsim!

B Katru dienu patversmes komanda strādā, lai patversmē nonākušie dzīvnieki atgrieztos mājās pie saviem saimniekiem. Diemžēl sociālie tīkli daudziem joprojām ir jauns instruments, un saimnieku nezināšanas un slinkuma dēļ simtiem dzīvnieku tā arī paliek patversmē gaidot.

Šo problēmu efektīvi palīdz risināt sludinājumu izlīmēšana ielās, tāpēc meklējam papildinājumu savai komandai: **BRĪVPRĀTĪGO** – sludinājumu izvietotāju!

No Tevis sagaidām patiesu mīlestību pret dzīvniekiem, vēlmi palīdzēt.

Tavs darba uzdevums: sludinājumu izvietošana par atrastiem dzīvniekiem, sludinājuma noņemšana, ja dzīvnieka saimnieks pieteicies vai patversme apstiprina, ka sludinājums nav aktuāls.

C Saņem brīvprātīgā palīga apliecību un kļūsti par pastāvīgu palīgu dzīvnieku patversmē! Suņus vest pastaigā drīkst tikai brīvprātīgie, kuri izgājuši instruktāžu un saņēmuši brīvprātīgā apliecību.

Apliecību vari iegūt, ja esi vecāks par 14 gadiem.

Instruktāža notiek katru nedēļu sestdienās plkst. 14.00.

(Pēc interneta materiāliem)

Šo tekstu mērķis ir _____

1.2. Dotajiem vārdiem atrodi 1.1. uzdevuma tekstos līdzīgas nozīmes vārdus un izraksti tos!

kaķiem – _____
viesošanās – _____
apgērbā – _____
noturīgu, ilgstošu, nemainīgu – _____
tāpat kā līdz šim – _____
aktivitātes trūkuma dēļ – _____
neviltotu – _____

1.3. Raksti viedokli (50–80 vārdu), uz kuru no 1.1. uzdevuma sludinājumiem tu atsauktos!

2. uzdevums.

2.1. Salīdzinājumos pazuduši īpašības vārdi! Raksti iederīgo īpašības vārdu!

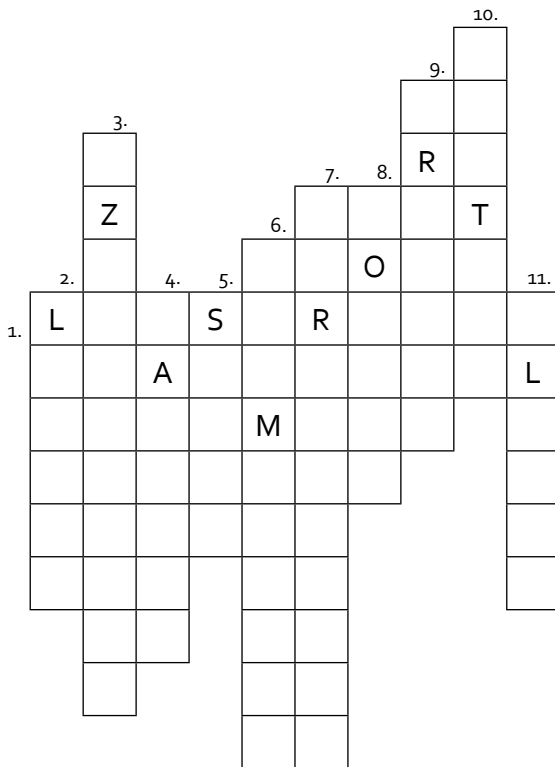
lokans, lepns, lempīgs, slinks, spītīgs, gudrs, uzmācīgs, mēms, smirdīgs, čakls, iedomīgs

1. _____	kā auns	7. _____	kā tītars
2. _____	kā zutis	8. _____	pāvs
3. _____	kā sesks	9. _____	kaimiņu āzis
4. _____	kā lācis	10. _____	kā zivs
5. _____	kā bite	11. _____	kā pūce
6. _____	kā muša		

- 2.2. Izvēlies piecus 2.1. uzdevuma salīdzinājumus un iesaisti tos teikumos! Pievērs uzmanību tam, lai teikumā atklātos to nozīme!**

3. uzdevums.

Atrisini krustvārdu mīklu!

Kāds ir cilvēks?

1. Tāds, kura attieksme pret citiem ir iekšējīga, labvēlīga, miermīlīga.
2. Pret visiem – gan cilvēkiem, gan dzīvniekiem – labvēlīgi noskaņots.
3. Cenšas palīdzēt savu iespēju robežās visiem, kuriem tas nepieciešams.
4. Ir ļoti kautrīgs, nedrošs.
5. Bieži žēl kaut ko iedot otram, ar grūtībām šķiras no naudas vai kādas lietas.
6. Bieži aizmirst kaut ko izdarīt, paņemt vai pateikt.
7. Saprot, ko vēlas iemācīties un sasniegt. Dara visu – daudz mācās un strādā, lai to sasniegtu.
8. Vienmēr runā taisnību, arī tad, ja tas sagādā problēmas pašam.

9. Tāds, kurš mēdz izvirzīt stingras prasības.
10. Tāds, kura lietām, apgērbam u. tml. raksturīgs akurātums, tīrība.
11. Cenšas izvairīties no visiem pienākumiem un darīt tikai pašu nepieciešamāko.

4. uzdevums.

4.1. Īpašības vārdiem veido salīdzināmās pakāpes!

svītrains – _____
 gaišs – _____
 dusmīgs – _____
 bīstams – _____
 nekaitīgs – _____
 ass – _____

4.2. Teikumos ievieto atbilstošus vārdus – *par, kā, nekā!*

Zaķis ir bailīgāks _____ kaķi.
 Tas dzīvnieks nav ātrāks _____ ķengurs.
 Patversme ir plašāka _____ manas mājas.
 Dzērve ir uzmanīgāka _____ stārķi.
 Odi nav kaitīgāki _____ mušas.

4.3. Sagrupē dotos vārdu savienojumus tabulā!

draudzīgs dzīvnieks, centīgajam dresētājam, košais kažoks, maigā āda, lab-sirdīgo sētnieku, cietā zemē, slapjos mežos, caurajās kastēs, dzeltenās ēkas (kā?), dīvainiem kukaiņiem

Vīriešu dzimte		Sieviešu dzimte	
Nenoteiktā galotne	Noteiktā galotne	Nenoteiktā galotne	Noteiktā galotne

4.4. Atrodi īpašības vārdu noteiktās galotnes lietošanas nosacījumiem atbilstošus piemērus! Viens piemērs ir lieks. Atbildes burtu raksti tabulā!

1.	2.	3.	4.	5.

Nr.	Nosacījums	Piemērs
1.	Īpašības vārds sugas nosaukumā	A Es neesmu visatraktīvākais dalībnieks.
2.	Īpašības vārds uzrunas konstrukcijā	B Viņš uzdāvināja mūsu mīļajai māsīcai grāmatu.
3.	Pirms īpašības vārda lietots lietvārds ģenitīvā	C Tikai senatnīgajā Cēsu vecpilsētā ir tik gluds bruģis.
4.	Īpašības vārda vispārākā pakāpe	D Mīļie draugi, priecājos ar jums tikties!
5.	Pirms īpašības vārda ir lietots vietniekvārds, kurš izsaka noteiktību	E Pelēkajam gārnim garšo zivis tāpat kā pelikānam.
		F Kaimiņa paklausīgais dēls devās palīgā.

4.5. Ieraksti īpašības vārdam atbilstošu noteikto galotni!

1. Mana mīļ_____ māsīca vakar devās uz tuvēj_____ patversmi.
2. Vai tu šodien paņēmi līdzī savu raib_____ somu?
3. Ziemas aukst_____ laikā arī dzīvnieki kustas mazāk.
4. Vismīļāk_____ ir dzīvnieku mazuļi.
5. Viena no smaidīg_____ Līgatnes dabas taku darbiniecēm ir Velga Vītola.
6. Vai jūsu skaļ_____ klase piedalīsies skolas interesantāk_____ dabas aizsardzības pasākumā?
7. Kopā ar savu drosmīg_____ draugu es palīdzēšu ikvienam.
8. Draudzenes kustīgaj_____ kucēnam ir biezs kažoks.
9. Vissiltāk_____ dienās mēs atpūšamies.
10. Lācēna vārg_____ sirids stiprināšanai ārsts izrakstīja visefektīvāk_____ zāles.
11. Kas notiek, maz_____ māsa?

4.6. Raksti īpašības vārdiem atbilstošas galotnes! Lasot tekstu, pievērs uzmanību skaitļa vārdu izrunai!

Pelēk_____ zaķis

Ķermenis šim zaķim ir garen_____, slaid_____. Galva tam ir ieapaļ_____, 8–11 cm gara, ar strup_____ purnu, uz kura atrodas vidēji gar_____ ūsas. Acis ir ļoti liel_____, izvirzītas uz āru. Priekškājas īsas, to pēda ir garen_____ . Pakal_____

kājas tam ir ievērojami garāk _____. Pakājkāju pēdām ir 4, bet priekškāju pēdām 5 pirksti. Asti zaķim sauc par ļipu. Iegaren _____, neliel _____ ļipa ir 8–12 cm gar _____, ar spicu galiņu.

Tas ir lielāk _____ zaķu dzimtas pārstāvis. Ķermeņa garums pelēk _____ zaķim ir 55–60 cm, svars 4–5 kg. Mātītes ir nedaudz lielāk _____ un apaļīgāk _____ par vienaudžiem tēviņiem.

Apmatojums ir mīkst _____ un biezs _____. Mīkst _____ un biezs _____ apmatojuma krāsa ir maskējoša – tā mainās atkarībā no gadalaika. Silt _____ sezonā ķermeņa augšpuse (mugura, sāni, galva) un priekšpuse ir rūsganpelēk _____, ar dzeltenīg _____ nokrāsu, ķermeņa apakšpuse – balta. Ziemā apmatojums kļūst biežāk _____ un garāk _____, tā krāsa virspusē un priekšpusē ir brūngan _____, sāni un pakājkājas zaķim ir baltgan _____, vēders – balt _____.

(Pēc interneta materiāliem)

4.2. Es piedalos

5. uzdevums.

5.1. **Atrodi burtu jūklī (visos virzienos) 16 darbības vārdus, kuri darināti no vārdiem *dot* un *doties*!**

D	L	L	I	Z	D	O	T	I	E	S	L	L	U
O	P	L	L	L	L	L	L	P	L	L	L	L	Z
T	L	I	L	L	L	L	L	Ā	L	L	L	P	D
I	L	L	E	L	L	L	L	R	L	L	L	A	O
E	I	N	L	D	L	I	E	D	O	T	L	D	T
S	Z	L	O	L	O	L	L	O	L	L	L	O	L
L	D	L	L	D	L	T	L	T	L	L	L	T	L
L	O	L	A	L	O	L	L	L	L	N	L	I	L
L	T	L	I	L	L	T	L	L	L	E	L	E	L
L	L	L	Z	L	L	L	L	L	L	D	L	S	L
L	P	A	D	O	T	L	S	A	D	O	T	L	L
L	L	L	O	L	L	L	L	L	L	T	L	L	L
L	L	A	T	D	O	T	L	L	L	L	L	L	L
L	L	L	L	L	L	S	A	D	O	T	I	E	S
L	U	Z	D	O	T	I	E	S	L	L	L	L	L

5.2. Izvēlies sešus vārdus no 5.1. uzdevuma un iesaisti tos teikumos!

6. uzdevums.

6.1. Darini jaunus vārdus no vārda *maksāt* ar piedēkļiem!

MAKSĀT

6.2. Teikumos raksti iederīgo darbības vārdu atbilstošā formā!

samaksāt, piemaksāt, izmaksāt, nepārmaksāt, neatmaksāt, iemaksāt

1. Ja vēlaties rezervēt šo pirkumu, jums _____ pirmā iemaksa.
2. Šoreiz mēs _____, lai saņemtu labāku produktu.
3. Es nekad _____ par šiem pakalpojumiem, jo sekoju, cik tas ir izdevīgi.
4. _____ par to, ko esat iztērējuši!
5. Draugi uzaicināja mani uz kafejnīcu un _____ kafiju un kūku, lai mani iepriecinātu.
6. Puika bija labsirdīgs, tāpēc _____ saviem ļaundariem – nedarīja neko ļaunu.

7. uzdevums.

Atrodi atbilstošu skaidrojumu!

A Labdaris	___ Palīdzība trūcīgajiem un tiem, kuriem nepieciešama palīdzība (arī materiāla).
B Labdarība	___ Vēlīga, laipna attieksme pret kādu.
C Labvēlība	___ Cilvēks, kas sniedz materiālu palīdzību trūcīgajiem, gādā par tiem; cilvēks, kas dara labu, palīdz.
D Līdzdalība	___ Iejūtīga, labvēlīga, miermīlīga attieksme pret citiem.
E Labsirdība	___ Tāds, kura attieksme, izturēšanās pret citiem ir labvēlīga, miermīlīga.
F Labdabīgs	___ Aktīva iesaistīšanās, piedalīšanās, darbošanās kādā notikumā, pasākumā.

8. uzdevums

Raksti viedokli (50–80 vārdu), vai labsirdība ir 21. gadsimta nepieciešamība!

9. uzdevums.

Teikumos pasvītro divdabjus un nosaki to veidu – lokāms, nelokāms, daļēji lokāms!

1. Aizņemdamijs – draugs, atdodot – ienaidnieks. _____

2. Uzticams draugs nav par naudu pērkams. _____

3. Kas jau dubļos nokritis, tas tīrs nepiecelsies. _____

4. Dzelzs tiek kausēta ugunī, cilvēks – ciešanās. _____

5. Neēdušam galva sāp, pieēdušam – vēderiņš. _____

6. Cik spēdams, mācies amatu, tad necietīsi trūkumu. _____

7. Daudz cilāts akmens nesūno. _____

8. Apsūnojušu akmeni grūti kustināt. _____

9. Guļošs cilvēks negrēko. _____

10.uzdevums.

10.1. Veido divdabjus ar *-ts*, *-ta* un iesaisti tos teikumos, lai veidotos ciešamā kārtā!

gaidīt – _____

veikt – _____

izlabot – _____

vērtēt – _____

kaitēt – _____

10.2. Pārveido teikumus ciešamajā kārtā!

Darāmā kārtā	Ciešamā kārtā
Labsirdību cilvēki uzskata par svarīgu rakstura īpašību.	
Jaunieši palīdz dzīvniekiem.	
Mūsdienās pusaudži izvēlas interesantus darbus.	
Dažādos pasākumos visbiežāk palīdz tieši jaunieši.	
Dzīvnieku patversmēs darbinieki aprūpē visus pamestos dzīvniekus.	
Ļaudis domā ne tikai par sevi, bet arī par apkārtējiem.	

11. uzdevums.

11.1. Lasi tekstu un aizpildi dubulto dienasgrāmatu!

Teksta fragments (vārdu savienojums, teikums)	Emocijas, kuras izjuti lasot

– Negribi nobraukt lejā un aiziet līdz misenēm? Tur pirmīt redzēju kaut ko tādu...

– Kas interesants var būt pie atkritumu tvertnēm?
Nu ī muld brālītis.

misene (sarunvalodas vārds) – atkritumu tvertne
i – šeit: gan
muldēt (sarunvalodas vārds) – teikt kaut ko nesakarīgu

uzdzīt kārtīgu drebuli –

šeit: radīt satraukumu

tak (sarunvalodas

vārds) – taču

iekunkstēties –

ievaidēties

ieņerkstēties – izdot

raudulīgas skaņas

smilksti – smilkstēt –

radīt raksturīgas

augstas, paklusas,

stieptas balss skaņas

(parasti par suni)

purns – dzīvnieka galvas

priekšējā daļa ar muti

un nāsīm

rēta – daļēji sadzijusi

brūce

pūžņot – strutot

– Ej! Ej! Droši vien tas tevi interesēs. Vismaz uzdzīs kārtīgu drebuli.

– Ka-asss?

Ziņkārību saucot par vienu no pasaules netikumiem. Bet es [Patrīcija] to parasti pārdēvēju par zinātkāri, un tad jau viss ir kārtībā.

Kā parasti nebraucu ar liftu, skrienu lejā pa trepēm un pēdējo posmu nobraucu sēdus uz margām. Neviena tak neredz, un tas ir kā salds kumosīņš no pusaizmirstā bērniņas pīrāga. [...]

Garajā, sakaltušajā zālē kaut kas tā kā iekunkstas, kā ieņerkstas. Kaķis aizskrēja uz otru pusi, tātad te ir kaut kas cits. Atskan klusi un žēlabu pilni smilksti. Steidzu pašķirt vasarā nenoplauto zāli.

Suns!

Dzīvnieka garais, ar dzeltenbrūnu, vietām saķepušu spalvu klātais ķermenis paliek nekustīgi guļam. Viņš spēj tikai pacelt tumšo galvu ar stāvajām ausīm un pagriezt purnu uz pienācējas pusi. Uz viņa pieres tumšajā spalvā viz divi dzeltenīgi plankumiņi kā tur iesprausti dzintara

gabaliņi. Bet acīs? Sāpju aizmiglotais skatiens ir tik skumjš un lūdzošs. Tas mani rada drosmi pieliekties un apskatīt atradumu tuvāk.

Liels dzīvnieks ir smagi ievainots. Sen jau. Labajai pakaļkājai āda pušu un rēta izlaižīta līdz plikam kaulam. Bet mugura? Kādas šausmas! Tur suns ar mēli nevar tikt klāt, un brūce sākusī pūžņot.

(Anna Skaidrīte Gailīte)

11.2. Atbildi uz jautājumiem par 11.1. uzdevuma tekstu!

Kā tu domā, kas ir noticis ar suni? Kāpēc viņš atrodas uz ielas?

Kā tu rīkotos šajā situācijā?

Ja tev būtu iespēja, ko tu teiktu cilvēkam, kurš tā izturējies pret suni?

- 11.3.** Secini, kādas rakstura īpašības piemīt galvenajai varonei Patrīcijai! Raksti tās apkārt zīmējumam! Pamatojumam izraksti piemērus no teksta!

11.4. Prognozē, kas varētu notikt tālāk! Pamato viedokli!

**11.5. Klausies teksta turpinājumu un salīdzini dzirdēto ar savu prognozi!
Raksti secinājumu, vai prognoze sakrita ar dzirdēto!**

11.6. Raksti frazeoģismu skaidrojumu! Ja nepieciešams, izmanto frazeoģismu vārdnīcu vai elektronisko vārdnīcu *www.tezaurs.lv*! Atzīmē frazeoģismus, kurus var attiecināt uz tekstā atklātajiem notikumiem!

Ar visu sirdi un dvēseli _____

Ar drebošu sirdi _____

Auksta sirds _____

Kā naža dūriens sirdī _____

Līdz pašiem sirds dziļumiem _____

Mīksta sirds _____

Sirds kāpj pa muti laukā _____

11.7. Izvēlies vienu no 11.6. uzdevuma frazeoģismiem par virsrakstu un raksti viedokli par teksta fragmenta notikumu (70–100 vārdu)!
